

กระต๊อบเมียในปั้ม ปตท. : ภาพสะท้อนข้อเท็จจริงความรุนแรงในครอบครัว แต่พุทธกาลถึงปัจจุบัน
The wife's crunch, PTT: Violence Reflections on Families facts from the Buddhist era to
present

พระปลัดระพิน พุทธิสาโร

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์

Email : raphind@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ถอดรหัสจากเหตุการณ์จริงมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนคิดเกี่ยวกับความรุนแรงภายในครอบครัว ที่เนื่องด้วยผิวเมีย สามีภรรยา และสมาชิกอื่น ๆ ใช้การศึกษาจากคำบอกเล่า เอกสารและงานวิจัย เรียบเรียงออกมาเป็นความเรียงในรูปแบบบทความวิชาการ

ผลการศึกษาที่พบ ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน เป็นผลจากระบบคิดซึ่งทำให้มีการใช้ความรุนแรงภายใต้ระบบปิตาธิปไตย เชื่อว่าผู้ชายเป็นใหญ่ หาเงิน สนับสนุนอาชีพ รายได้ และงาน จึงนำไปสู่การใช้ความรุนแรงที่เนื่องด้วยความคิดความเชื่อที่ว่าทำได้ อาทิ ผู้ชายให้เงินผู้หญิง ค่าหอ ต้องอยู่ในอาณาเขตหรือควบคุม การทำร้ายร่างกาย กระทั่งใช้ความรุนแรงทุกประเภท ต่ำทอ ประณาม ตบตี ทำร้าย ทรมาน หรือการใช้ความรุนแรงจนกระทั่งเสียชีวิต ถูกทำให้เชื่อว่าเป็นความถูกต้องชอบธรรม มีสิทธิ์ทำได้ในความรุนแรงนั้น แนวทางแก้ไข ควรต้องแก้ไขผ่านคติความเชื่อ ที่เชื่อว่าทำได้ ด้วยนานาวิธีการ ทั้งควรให้มีการช่วยเหลือกันในระบบครอบครัว ชุมชน สังคม และกฎหมายด้วย ส่วนคติทางพระพุทธศาสนาต้องเน้นย้ำ ส่งเสริมให้เกิดการใช้กฏศีลธรรมทางศาสนา เป็นกลไกเครื่องมือ ร่วมในการป้องกันแก้ไขความรุนแรงที่จะพึงเกิดขึ้นในครอบครัวได้

คำสำคัญ : กระต๊อบเมียที่ปั้ม, ความรุนแรงในครอบครัว, ข้อเท็จจริงทางสังคม

Abstract

This article is based on real events intended to reflect thoughts on domestic violence. Because spouses, husbands, wives, and other members use education from hearsay Documents and research Compiled into an essay in the form of an academic article

Study results found Domestic violence is a long-lasting issue. It is a result of the thinking system which causes violence under the patriarchal system. Believing that men are great, raising money for careers, incomes and jobs leads to the use of violence due to the belief that they can do, for example, men giving money. Mayhem Even using all sorts of violence, abusing, condemning, slapping, attacking, torturing or using violence until death Being convinced that it is legitimate and has the right to do it in violence, the solution should be resolved through the belief Believed to be able to With many methods And should also help each other in the family system, community, society and law. The Buddhist motto must emphasize Promote the use of religious law. Is a tool mechanism Participate in the prevention and prevention of domestic violence.

Keywords : Pumping wives at the pump, domestic violence, social facts

1. บทนำ

แรงจูงใจของการเขียนบทความนี้เนื่องด้วยเหตุการณ์จริง “ความรุนแรงในครอบครัว” ที่เกิดขึ้นรอบกายผู้เขียนในช่วงต้นเดือนตุลาคมที่ผ่านมา (3 ตุลาคม 2562) ที่ทำให้เห็นความคิด มุมคิดตัวเอง มุมคิดของคนอื่น ๆ ต่อเรื่องที่เกิดขึ้น และสะท้อนคิดต่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นในแบบของแต่ละท่าน ทำให้มาคิดว่าครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งในทุก ๆ สังคม ที่เป็นฐานในการส่งต่อคุณภาพสู่สังคม มีแนวคิดที่ย้อนแย้งเกี่ยวกับสภาพสังคมแต่ละสังคมภายใต้วัฒนธรรม ดังปรากฏแนวคิดในเรื่อง “ปีศาจไทย” (ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์, 2555 : 30-46) สังคมครอบครัวภายใต้ระบบคิด ผู้ชายเป็นศูนย์กลาง อันสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นลักษณะหนึ่งของสังคม ซึ่งในบทความนี้จะได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมความรุนแรงในครอบครัว ที่นั่นหนึ่งเป็นฐานส่งต่อไปยังสังคมในองค์กรรวม รวมไปถึงตัวแบบ ที่จะเป็นแบบอย่างหรือวิธีการต่อคนรุ่นต่อ ๆ ไป ดังนั้นจึงควรมีแนวทางออกจากความรุนแรง หรือการไม่ใช้ความรุนแรง เพื่อส่งผลเป็นความไม่รุนแรงในครอบครัว การใช้อำนาจในการข่มขู่ การใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งสะท้อนถึงวุฒิภาวะของครอบครัว และวุฒิภาวะทางสังคม ที่เกิดขึ้นและต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบัน นับแต่อดีต แล้วการเขียนบทความเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับภาระที่บอกรับว่าไม่เกี่ยวแต่แรงบันดาลใจเกิดจากเหตุการณ์นั้น เหตุผลเป็นเรื่องที่สะท้อนพฤติกรรมธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเรื่องปกติไม่ได้มีอะไรใหม่ หรือแปลก ด้วยเหตุผลว่าเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่เป็นของมนุษย์ ทุกยุคทุกสมัยก็มีสภาพปัญหาที่คล้ายกันแบบนี้อย่างต่อเนื่อง การเขียนนี้ไม่ใช่ยอมรับว่าเป็นเรื่องปกติหรือสมควรเกิดขึ้น แต่เมื่อสิ่งใดเกิดขึ้นก็แก้ปัญหา หรือหาวิธีการในการแก้ปัญหาที่ไปตามแต่ละช่วงเวลา ส่วนจะแก้ไขแล้วปัญหานั้นยอมรับได้ หรือไม่ ? หรือพึงพอใจกันหรือไม่เป็นเรื่องหนึ่งตามแต่สภาพปัญหานั้น ๆ ซึ่งบทความนี้จะได้สะท้อนคิดถึงความรุนแรงเพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษาความรุนแรงที่เกิดขึ้น จากนั้นถอดบทเรียนออกมาเป็นแนวทาง หรือวิธีการเพื่อการเรียนรู้ต่อยุติ เป็นความไม่รุนแรงในครอบครัวที่จะพึงเกิดขึ้นได้

ภาพที่ 1 พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว “เพศ-หญิง-ชาย” คติความเชื่อต่อความรุนแรงนานาชนิดในครอบครัว และกรงความคิดผ่าน “จารีต” ต่อความเป็นเพศในบริบทของแต่ละสังคม (ภาพออนไลน์ 7 ตุลาคม 2562)

2. สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวนับเป็นปัญหาของสังคม และส่งผลกระทบต่อสังคมในภาพกว้าง เนื่องด้วยความรุนแรงจากครอบครัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลในเชิงกายภาพ ในเชิงจิต และความคิด และส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างทั้งหญิง ชาย และสมาชิกในครอบครัว ดังปรากฏข้อมูลในงานวิจัยของ กิ่งกานต์ แก้ว

พิน ในงานวิจัยเรื่อง “ความรุนแรงในครอบครัว : กรณีศึกษาแรงงานสตรีโรงงานในอำเภอสารภี เชียงใหม่ ต่อการใช้ความรุนแรงของคู่สมรส” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาความรุนแรงภายในครอบครัวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นประจำใน ชีวิตประจำวันของแรงงานสตรี...อีกทั้งยังพบว่าความรุนแรงในครอบครัวนั้น สามารถเกิดขึ้นได้ทุกช่วงเวลาและรวมถึงการโต้เถียงเพียงเล็กน้อยนั้นก็สามารก่อให้เกิดความรุนแรงได้ ผลการวิจัยพบว่าการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุหลักประการหนึ่ง เนื่องจากความเมึนเมา มักนำไปสู่การกระทำความรุนแรงในครอบครัว และถึงแม้ว่าความรุนแรงจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ผู้หญิงที่ถูกกระทำเหล่านั้นยังคงเลือกที่จะอยู่กับคู่สมรส ด้วยความหวังที่ว่าสถานการณ์ความรุนแรงจะมีผลไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ความรุนแรงเหล่านี้ยังถูกมองว่าเป็นเรื่องของครอบครัวและผู้หญิงที่ถูกกระทำนั้นอายที่จะเปิดเผย เรื่องราวต่อสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจากมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ให้ข้อมูลว่า

“...ข่าวความรุนแรงปี 61 เผย 7 เดือนพบคดีฆ่ากันตาย-ทำร้ายสาหัส มากถึง 367 ข่าว ซึ่ง 94% ผู้พบเห็นเหตุเมินเข้าช่วยเหลือแจ้งเหตุ แนะนำปรับเปลี่ยนทัศนคติ ขณะที่พลเมืองดี ฝากร่วมสอดส่องเป็นหูเป็นตา หยุคมองความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ในเวทีเสวนา "จับสัญญาณอันตรายความตายความรุนแรงในครอบครัว 2018"

น.ส.อังคณา อินทสา หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ได้กล่าวในงานจัดสัมมนาของมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล จัดงานร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เมื่อ 23 สิงหาคม 2562 ได้ให้ข้อมูลว่า

“...มูลนิธิฯ เก็บสถิติข่าวความรุนแรงในครอบครัว จากหนังสือพิมพ์ 11 ฉบับ ปี 2561 พบว่า เพียงแค่ 7 เดือน (ม.ค.-ก.ค.) เกิดข่าวความรุนแรงในครอบครัวสูงถึง 367 ข่าว เป็นข่าวฆ่ากันตาย 242 ข่าว คิดเป็น 65.9% รองลงมา เป็นข่าวทำร้ายร่างกาย 84 ข่าว คิดเป็น 22.9% และข่าวฆ่าตัวตาย 41 ข่าว คิดเป็น 11.2% ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบข่าวฆ่ากันตายย้อนหลัง 3 ปี จะเห็นว่าปี 61 สถิติสูงสุดกว่าทุกปี โดยปี 2555 มีข่าว 59.1% ปี 2557 มีข่าว 62.5% และ ปี 2559 มีข่าว 48.5% ทั้งนี้พบว่ายังพบว่า 94.9% ของผู้ที่พบเห็นเหตุความรุนแรงเลือกที่จะนิ่งเฉย ไม่เข้าไป ช่วยเหลือ...”

นอกจากนี้ยังมีการทำให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า 3 ปัจจัยสาเหตุนำไปสู่ความรุนแรงภายในครอบครัว การทำร้ายร่างกาย มาเป็นอันดับ 1 โดยมีข้อมูลว่า ‘ผู้ชาย’ ก่อปัญหามากที่สุด ดังปรากฏภาพข่าวการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ สถิติจากสำนักกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่สรุปจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวตั้งแต่ปี 2551-2559 พบว่า

“...เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยแต่ละปี แต่ละหลัก 1,000 ซึ่งการทำร้ายร่างกาย มาเป็นอันดับ1 รองลงมาคือ การดูดำ ดูถูก, หยาบคาย ตะคอก ประจาน ชู้บังคับ การละเลย ทอดทิ้ง, ช่มชืด, กักขัง, อนาคต, ล่อลวง ตามลำดับ...”

ข้อมูลจากสุเพ็ญศรี พึ่งโคกสูง ผู้อำนวยการมูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม เปิดเผยกับ ว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นสาเหตุหลักคือ “สมาชิกในครอบครัวไม่ให้เกียรติ” และมองว่า “ผู้ชาย” คือ ผู้ก่อปัญหามากที่สุด เนื่องจากส่วนใหญ่พยายามตั้งตัวเป็นใหญ่ในบ้าน ไม่เคารพและให้เกียรติภรรยาหรือลูก โดยมากพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การ

ใช้ความรุนแรงก็คือ การโต้เถียงประกอบกับการใช้ถ้อยคำที่ด่าทอ บั่นทอนจิตใจ การใช้ อารมณ์ และพฤติกรรมการนอกใจ ส่วนปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความรุนแรง คือ พฤติกรรมลอกเลียนแบบบุคคลในบ้านที่คุ้นเคยหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด, การใช้ถ้อยคำ, การใช้ สาราเสพติด, การทำตัวเป็นผู้นำ และระบบแข่งขันภายในครอบครัว...”

แม้ว่าจะมีข้อมูลว่า ปัญหาการเกิดความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่เกิดจากผู้ชาย แต่ในมุมมองด้าน การแพทย์ โดยนายแพทย์ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน โฆษกกระทรวงสาธารณสุข ให้ข้อมูลเสริมเพื่อยืนยันอีกด้านหนึ่งถึง ความรุนแรงโดยมองว่า ความรุนแรงในครอบครัวเกิดจาก 3 ปัจจัยหลัก คือ

1. ตัวบุคคล ที่มาจากโรคทางกายและจิตใจ ที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ เช่น การป่วยทางสมอง รวมถึงการใช้สารเสพติด
2. ครอบครัว ที่เกิดจากความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปในทิศทางไม่ดี มีปัญหาด้าน สังคม เศรษฐกิจ ที่ส่งผลให้สภาพจิตใจแย่ ก็ทำให้เกิดปัญหาการถกเถียงกันภายในครอบครัว และสุดท้ายเกิดการใช้ความรุนแรง
3. พฤติกรรมเลียนแบบ หมายถึง การอยู่ในสังคมของผู้ที่ใช้ความรุนแรง ก็อาจทำให้เกิดพฤติกรรมในลักษณะเดียวกันได้

จากข้อมูลที่พบและสถิติที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงภายในครอบครัว มีสถานการณ์ แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ให้สถิติในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ปี 2561 มีความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นกับเด็กและสตรี สูงถึง 83.6% เฉลี่ยมากถึง 5 คนต่อวัน นอกจากนี้ความรุนแรงในครอบครัว จะมีลักษณะพฤติกรรม เป็นการทำร้ายร่างกายหรือสุขภาพของคนใน ครอบครัว หรือบังคับ ข่มเหงให้กระทำความผิด ส่งผลให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น สภาพแวดล้อมไม่ดี ติดการพนัน ทะเลาะวิวาท ติดสุรา ยาเสพติด และมีความเครียดทางเศรษฐกิจ โดยบุคคลที่พบเจอกับ ความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ คู่สมรส พ่อแม่ พี่น้อง ลูกหรือบุตรบุญธรรม ปู่ย่า ตายาย ญาติ และคนใน ครอบครัวเช่น หลาน ลูกสะใภ้ ลูกชาย ดังนั้นผู้เห็นเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวต้องแจ้งต่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจให้เข้ามาช่วยเหลือ เข้าห้ามปรามให้หยุดทำ ความรุนแรง เมื่อพบว่าเหยื่อบาดเจ็บต้องพา ไปโรงพยาบาล แนะนำให้ผู้ถูกกระทำรุนแรงรู้ถึงสิทธิในการขำคำปรึกษาจากแพทย์ หน่วยงานของรัฐ หรือ ขอรับความคุ้มครองทางสวัสดิภาพ และค่าเสียหายอื่นๆ เป็นธรรมดาของชีวิตผู้มีทะเลาะกันบ้าง แต่ถ้าถึง ขั้นทำร้ายร่างกายกัน กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษไว้หลายระดับ ตามความหนักเบาของบาดแผลที่ เกิดขึ้นโดย พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มาตรา 4 กำหนดให้ ผู้กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และอาจมี ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญานำทำร้ายร่างกายอีกด้วย อย่างไรก็ตาม บทลงโทษตามกฎหมาย ไม่ใช่ทางออก การแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวต้องปรับจิตสำนึก สร้างความรักความอบอุ่นกับคน ในครอบครัว เมื่อมีปัญหาจะต้องหาทางแก้ด้วยเหตุและผล เพราะหากใช้กำลังเมื่อใด ความเจ็บไม่ได้เกิด ขึ้นกับร่างกายเท่านั้น แต่ส่งผลกับจิตใจที่เป็นรอยร้าวที่ยากจะกลับมาเป็นเหมือนเดิม คนรุ่นใหม่ควรใช้ เหตุผล การยับยั้งชั่งใจ มีสติ มากกว่าการใช้กำลัง หยุดความรุนแรงในบ้านและครอบครัว

นอกจากนี้สำนักงานกิจการยุติธรรม ยังมีข้อเสนอแนะถึงวิธีการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว เช่น ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกัน ไปท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความภาคภูมิใจใน ครอบครัว พูดคุยด้วยความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อกัน และเคารพในสิทธิความเป็นคน แต่ถ้าหลีกเลี่ยง ไม่ได้และต้องพบเจอกับความรุนแรง ต้องรู้จักขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้อง

แจ้งความให้ตำรวจเข้าดำเนินการ ในหลายเหตุการณ์ที่เพื่อนบ้านรู้แต่ไม่กล้าที่จะไปแจ้งความเพราะคิดว่าเป็นเรื่องของผิวเมื่อย่าไปยุ่ง จนทำให้คนในครอบครัว โดยเฉพาะเด็กหรือผู้ถูกกระทำ ต้องทนเห็นและอยู่กับความรุนแรงเหล่านี้เข้าไปเข้ามาและผู้ถูกกระทำหลายคนไม่รู้ว่าจะหันหน้าไปพึ่งพาใครได้บ้าง

ภาพที่ 2 การรณรงค์การไม่ใช่ความรุนแรง “ความรุนแรงในครอบครัวไม่ใช่เรื่องส่วนตัว” กับท่าทีขององค์กรทางสังคมต่อความรุนแรงในครอบครัว (ภาพออนไลน์ 7 ตุลาคม 2562)

จากข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ทางมูลนิธิได้ทำการสำรวจพบนำมาเป็นข้อมูลว่า

“...น.ส.พลอย (นามสมมติ) อายุ 44 ปี ผู้ที่เคยประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว กล่าวว่า อยู่กินกับสามีมากกว่า 20 ปี แรกๆ สามีเอาใจดูแลดี หลังๆ เริ่ม หึงหวงหาว่าคบชู้ พุดจาหยาบคาย อารมณ์ร้อน โมโหร้าย ลงไม้ลงมือทุบตีเป็นประจำ หนักสุดเคยถูกจับล่ามโซ่มาแล้วถึง 8 ครั้ง และหลายครั้งที่ใช้โซ่รัดคอ ให้อดข้าวอดน้ำ แม่เคยแจ้งความไปมากกว่า 10 ครั้ง ตำรวจก็ทำอะไรไม่ได้ จึงต้องทนอยู่กับสภาพเดิมๆ กระทั่งได้ขอความช่วยเหลือจากแกนนำชุมชนและมูลนิธิหญิงชายก้าวไกลซึ่งมีการทำงานที่เป็นระบบเกาะติดใช้กลไกตามกฎหมายที่มี จึงทำให้สามีเริ่มดีขึ้น อารมณ์รุนแรงหายไป ซึ่งเรื่องนี้ลูกสาวรับรู้มาตลอดและได้รับผลกระทบจากที่เป็นเด็กกำพร้า กลายเป็นคนเก็บตัวเงียบ..”

รวมไปถึงประสบการณ์ชีวิตของ แม่วิไล ซึ่งถูกกระทำโดยใช้ความรุนแรง ได้ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตผ่านประสบการณ์ของตัวเองให้กับทางมูลนิธิ ฯ ไว้ว่า

“...เริ่มคบหากับอดีตแฟนมาประมาณ 1 ปี ช่วงแรกๆ ที่คบกัน ฝ่ายชายรักและให้เกียรติเอาใจใส่เป็นอย่างดี พอช่วงหลังเริ่มมีปากเสียงรุนแรง หึงหวง กล่าวหาว่าตนจะไปมีแฟนใหม่ อีกทั้งเมื่อทะเลาะกัน มักมีคนในครอบครัวฝ่ายชายคอยพุดจาเลียดสีมีอคติ แต่เพราะคำว่ารักอยากสร้างชีวิตคู่สร้างอนาคตไปด้วยกัน จึงต้องอดทน แม้จะทะเลาะกันหรือทำร้ายร่างกายรุนแรง แต่ถ้าเขามาร้องและขอโทษก็ให้อ่อนน้อมหายโกรธ

โดยลักษณะความรุนแรงที่คุณแม่วัยใสเล่าประสบการณ์ของตนเองระบุว่า

“...การทำร้ายร่างกายที่รุนแรงจนรับไม่ไหวทั้งตบตีชกต่อย ใช้มีดจี้คอ ผลักให้รถชน เหตุการณ์ล่าสุดถูกเตะเข้าที่ท้องอย่างรุนแรงจนต้องเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล จากนั้นหมอจึงแจ้งว่ากำลังตั้งครรภ์ก็รู้สึกตกใจ ทำอะไรไม่ถูก และฝ่ายชายรับทราบแต่ยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คือยังทำร้ายร่างกายเหมือนเดิม จึงเป็นเหตุให้ต้องแยกทางกัน และปัจจุบันเลิกกับอดีตแฟนกว่า 2 ปี ตอนนี้ต้องทำหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูลูกสาววัย 1 ขวบด้วยตนเอง ตั้งแต่ช่วงที่ท้องจนทุกวันนี้ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดตนเป็นคนหาเอง โดยรับขนมมาขาย ยังโชคดีที่ได้รับคำแนะนำเสริมสร้างพลังใจจากมูลนิธิหญิงก้าวไกลพร้อมทั้งช่วยติดตามคดีกระทำด้วยความรุนแรง กับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ...”

เหตุการณ์คำบอกเล่าที่ยกมาคงไม่แตกต่างในรายละเอียด ประหนึ่งมีผู้ทำการศึกษาสะท้อนคิด ให้ผลการศึกษาไว้ในภาพกว้างต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น ว่ามีจริงเป็นค่านิยม ถูกทำให้ยอมรับ หรือยอมรับว่ามี แต่ต้องหาทางป้องกัน แก้ไข เพื่อให้สิทธิ เท่าเทียม หรือความรุนแรงจะไม่เพียงเกิดขึ้น ความหึงหวง ต้องอยู่ภายใต้เหตุ ผล การยั้งคิด และการเคารพในสิทธิ์ของกันและกัน แนวคิด **“เป็นใหญ่-อัตตาริปไตย”** หรือ แนวคิดเรื่อง **“ชายเป็นใหญ่-ปิตาธิปไตย”** คิดว่าตัวเองสำคัญ ประหนึ่งว่าทำอะไรก็ถูก ซึ่งเป็นปัญหาและชุดความเชื่อชุดหนึ่งที่ส่งผลเป็นความรุนแรงในครอบครัว ที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นต่อไป

เจ็บได้อีก
แค่นี้กระจอก

ภาพที่ 3 ความรุนแรงในครอบครัว การสมยอม สยบยอม และกรงขัง “จารีต” ทางความคิด เกี่ยวกับความเป็นเพศในบริบทของเชิงสังคม (ภาพผู้เขียน 7 ตุลาคม 2562)

3. พระเจ้าปเสนทิโกศลวัฒนธรรมครอบครัวภายใต้ระบบโครงสร้างวรรณะ

ครั้งพุทธกาลพระเจ้าปเสนทิโกศล เจ้าผู้ครองแผ่นดิน และเป็นผู้ที่นับถือพระพุทธเจ้าและศรัทธาปรารถนาและปรารถนาเป็นญาติกับพระพุทธเจ้า ได้ส่งทูตไปขอเจ้าหญิงจากเมืองกบิลพัสดุ์ ขอวาสะกษัตติยา มาเป็นอัครมเหสี ที่มีสถานะเหนือกว่าอัครมเหสีทั้งหมด จากจำนวน 500 คน ผู้เป็นมเหสี ชายา หรือสนม นางใน ย้อนกลับมาที่ประเด็นความรุนแรง เหตุเกิดตอนที่ฝ่ายกบิลพัสดุ์ ได้มีการ ปลอมเจ้าหญิง หรือเจ้าหญิงกำมะลอ และนำถวายเป็นบาทจาริกาต่อพระเจ้าปเสนทิโกศล ปลอมสินค้า พระเจ้าปเสนทิโกศล พร้อมเสนาอำมาตย์ ก็เข้าใจว่าสตรีสูงศักดิ์ หรือชนชั้นนำทางสังคมเท่า ๆ กัน ผ่านมากกว่า 10 ปี จึงมาทราบในภายหลังว่าวาสะกษัตติยา ไม่ได้เป็นเจ้าหญิง สมกับฐานะอัครมเหสีที่ยกย่อง กษัตริย์ผู้ครองนครพิโรธ และถอดเจ้าหญิง

ปลอมจากฐานานาคศักดิ์ทั้งหมด พร้อมบุตรชาย “วิฑูทกะ” เท่ากับว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นกลายเป็นความรุนแรงในครอบครัวผ่านระบบ “โครงสร้าง-ชนชั้นสูง” อันเนื่องด้วยความเชื่อในเรื่องสถานะทางสังคม สมหน้า สมตา รวย เหมือนกัน เป็นเจ้าฟ้า เจ้าแผ่นดินเหมือนกัน ดังนั้นระบบคิดแบบนี้ยังถูกส่งต่อมาจากกระทั่งปัจจุบัน ความรวย ความจน มีฐานะไม่มีฐานะ มีตำแหน่ง หรือการงาน ล้วนเกิดขึ้น ดังนั้นกรณีของพระเจ้าปเสนทิโกศล ก็มีความเชื่อในแบบโครงสร้างนิยม มีความเชื่อในแบบชายเป็นใหญ่ จึงใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือแก้ปัญหา ผลที่เกิดขึ้นจากที่เคยมีสถานะสูงส่ง และโอโรสวิฑูทกะ ซึ่งเป็นเจ้าชาย หรือมกุฎราชกุมาร ที่จะได้ครองราชย์ใน ช่วงเวลาต่อไป ตามสิทธิ์ และจากการใช้ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (วรรณะ) ระบบชั้นชั้น ปลด ประจาน นัยว่า คนทั้งบ้านทั้งเมืองรู้หมดว่าเป็นใคร มาจากไหน ลดชั้นให้เป็นทาส ในวรรณะเดิม ทำให้เกิดสถานะที่เคยมีมันคง ลับหายไปกับสายตา ได้รับความอับอายต่อผู้ถูกกระทำ แม้ภายหลังจะได้รับการไกล่เกลี่ย เจริญจาก พระพุทธเจ้า “เลียดพ่อสำคัญกว่าเลียดแม่” จนพระเจ้าปเสนทิโกศล ยอมคืนฐานันดรศักดิ์แก่นางวาสภขัตติ ยา และ วิฑูทกะ แต่ความจริงปรากฏแล้ว ลูกวรรณะจันทาล ลูกนางทาสี แม้จะคืนกลับแล้ว คนทั้งบ้านทั้ง เมืองรู้แล้ว ถูกประจานไปแล้ว ทุกอย่างกลายเป็น “บม” และถูกขูขบขินินทา ว่าร้าย กล่าวร้าย ถึงไม่พูดต่อ หน้า ก็พูดลับหลัง ถูกปฏิบัติและละเว้นการปฏิบัติอย่างแนนอน จากสถานการณ์นี้ จึงถูกส่งต่อเป็นการใช้ความ รุนแรงเชิงอำนาจ และการใช้กองกำลัง สร้างความเชื่อ ความเท่ใจนำไปสู่ปฏิบัติการรับประหารยี่ดอำนาจพระ เจ้าปเสนทิโกศล จนทำให้พระองค์สวรรคต จากผลของการปฏิบัติยี่ดอำนาจนั้น รวมทั้งส่งต่อไปสู่การทำ สงครามล้างเผ่าพันธุ์ต่อตากยวงศ์ ล้างอายุ ล้างแค้นที่ทำให้อับอายอันด้วยปลอมเจ้าหญิงมาแต่แรก ดังนั้น ความรุนแรงของครอบครัว สู่ความรุนแรงต่อโครงสร้างทางสังคม และส่งผลไปสู่การประหารกันด้วย อำนาจ หรือใช้อำนาจเป็นเครื่องมือในการทำลายล้างอีกฝ่ายหนึ่ง

ดังนั้นความรุนแรงในครอบครัว จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานและสำคัญจนกระทั่งถูกพัฒนาไปเป็นความคั่นชิน เคยชิน และถูกทำให้เป็นพฤติกรรมที่รุนแรง ต่อเนื่องจนกลายเป็นเรื่องปกติ ซึ่งจะส่งผลเป็นปัญหาระยะยาวต่อ สังคมในภาพกว้างได้ด้วยเช่นกัน จึงยกกรณีของครอบครัวพระเจ้าปเสนทิโกศลมาเป็นกรณีศึกษาเทียบเคียง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม และความเชื่อ จนนำไปสู่การการสร้างพฤติกรรมความรุนแรง ผ่านระบบ โครงสร้างที่เคยมีอยู่เดิมและคิดว่าปัจจุบันระบบคิดแบบนี้ก็คงยังไม่ได้เปลี่ยนไป ? เหตุการณ์เกี่ยวกับ ศึกษา เพิ่มเติมได้จาก พระระพิน พุทธิสาร (2554) *ความรุนแรงครั้งพุทธกาล : กรณีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ตากยวงศ์* หรือในงานของ พระมหาชานนท์ รมมวโร (โพธิวรานนท์) (2557) *วิเคราะห์เปรียบเทียบความขัดแย้งด้าน ชาติพันธุ์ระหว่างประเทศวันดาและพระเจ้าวิฑูทกะ* เป็นต้น

4.นางอุตตราภานางสิริมา ความอิจฉาริษยาแบบหญิงนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัว

ประโยคเปิดที่ปรากฏใน อุตตราอุปาสิกาวัตถุ เรื่องนางอุตตราอุปาสิกา พระผู้มีพระภาคทรงชมเชย นางอุตตราที่อดกลั้นความโกรธต่อนางสิริมา จึงตรัส พระคาถานี้แก่นางอุตตรา ดังนี้ “*บุคคลพึงชนะคนโกรธ ด้วยความไม่โกรธ พึงชนะคนไม่ดีด้วยความดี พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ พึงชนะคนพูดเหลวไหลและ ด้วยคำสัตย์*” (ขุ.ธ.(ไทย) 25/223/102) อันเป็นที่มาของความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากนางสิริมา ที่ใช้น้ำมันต้มเดือดราดหัวนางสิริมา อันสัมพันธ์พฤติกรรม หลายผิว หลายเมีย หรือความต้องการทางเพศ ที่เกินกว่าปกติ เป็นเรื่องที่น่ามาซึ่งความขัดแย้ง รุนแรง การใช้บริการทางเพศจากเด็กโซไลน์ หรือคนในกลุ่มเพศ พาณิश्य์ จึงมีการว่าจ้าง “*นครโสเภณี*” มาเป็นผู้ที่ให้ความสุข ที่ตอบสนองความต้องการทางเพศได้ หากหญิงอื่นมาตอบสนองปรนนิบัติสามีได้ ด้วยนางอุตตราทำงานค้างอยู่ ภารกิจการค้างอยู่ ไม่มีอารมณ์ ยอมยกหน้าที่ เฉพาะทางให้กับคนที่มิประสพการณ์ แต่เหตุการณ์ไม่ได้กลับไปเป็นแบบนั้น เกิดภาวะอยากกินรวบ แบบใน

ละครไทย “**ตบตีแย่งสามีกัน**” จึงเกิดภาพข่าวว่า แย่งสามี แบ่งสามี หรือการทะเลาะตบตีในลักษณะแบบนี้ เป็นภาพข่าว ปรากฏอย่างต่อเนื่อง

ในครั้งพุทธกาลเรื่องมีว่า นางอุตตรา ถูกคู่ชอมาแต่งในครอบครัวเศรษฐี แต่ด้วยนับถือ พระพุทธศาสนาจึงปวารณาอธิษฐานอุโบสถเดือนละ 8 วัน ระหว่างพรรษา ขอให้สามีอนุญาตให้นางด้วย แต่สามีไม่อนุญาต นางจึงส่งข่าวไปถึงบิดา มารดาว่า นางถูกส่งตัวให้ไปอยู่ในที่คุมขัง ไม่สามารถจะอธิษฐานองค์อุโบสถแม้สักวันเดียว ขอ ให้บิดามารดาช่วยส่งทรัพย์ไปให้นางจำนวน 15,000 กหาปณะด้วยเถิด เมื่อนางได้ทรัพย์ตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ก็ได้ไปหานางสิริมา ซึ่งเป็นหญิงโสเภณี ประจำนครนั้น ได้เจรจาติดตามขอให้ช่วยเป็นตัวแทนในการบำรุงบำเรอสามีของนางเองเป็น เวลา 15 วัน แล้วมอบทรัพย์ให้นาง 15,000 กหาปณะ นางสิริมาก็ตกลงยอมรับ และสามีของ นางก็พอใจอนุญาตให้นางอธิษฐานองค์อุโบสถได้ตามความปรารถนา เมื่อสามีอนุญาตแล้ว นางอุตตราจึงได้กราบทูลอาราธนาพระบรมศาสดาและพระภิกษุ สงฆ์ เพื่อเสวยและฉันภัตตาหารที่บ้านของตน เป็นเวลา 15 วัน นางพร้อมด้วยทาสีผู้เป็นบริวาร ช่วยกันจัดของเคี้ยวของฉันอันควรแก่สมณบริโภคน้อมนำเข้าไปถวายพระบรมศาสดาพร้อมด้วย พระภิกษุสงฆ์ อธิษฐานองค์อุโบสถ ครบกำหนดกึ่งเดือนโดยทำนองนี้ ในวันสุดท้ายของการรักษาอุโบสถ ขณะที่นางอุตตรากำลังชวนชายจัดแจงภัตตาหารอยู่นั้น สามีของนางกับนางสิริมายืนดูอยู่ที่หน้าต่างบนปราสาทพลางคิดว่า “นางอุตตราหญิงโง่ คนนี้ คงจะเกิดมาจากสัตว์นรก ชอบทำการงานสกปรกเหมือนทาสีทั้งหลาย ทรัพย์สมบัติก็มีอยู่ มากมายแต่กลับไม่ยินดี นางทำอย่างนี้ไม่สมควรเลย” คิดดังนี้แล้วก็แสดงอาการยิ้มแยมเป็นเชิง เยาะเย้ย ส่วนนางอุตตราผู้เป็นภริยาก็คิดว่า “บุตรเศรษฐีผู้เป็นสามีของเรา มีปกติประมาท โง่ เหล่า สำคัญว่าทรัพย์สมบัติของตนเหล่านี้เป็นของยั่งยืนถาวรตลอดไป” แล้วนางก็แสดงอาการ แยมยิ้มบ้าง

นางสิริมา ซึ่งยืนอยู่กับบุตรเศรษฐีนั้น เห็นสองสามีภรรยายิ้มแยมด้วยกัน สำคัญตนว่าเป็นภริยาไปเสียได้ เห็นสตรีอื่นมายิ้มให้กับคู่ของตัวเองดังนั้นก็โกรธ จึงรีบลงมาจากปราสาทเพื่อจะทำร้ายนางอุตตรา แม้นางอุตตราเห็นกิริยาอาการของนางสิริมานั้น แล้วก็ทราบดีว่าจะเกิดอะไรขึ้น นางจึงเข้ามานั่งที่ ๆ ที่กำลังยืนอยู่ เจริญเมตตาจิตเป็นอารมณ์ แผ่ เมตตาไปยังนางสิริมานั้น

นางสิริมา ได้จับกระสวยตักน้ำมันที่กำลังเดือดอยู่ในกระทะแล้ว เทราดลงบนศีรษะของ นางอุตตรา ที่กำลังเข้ามาและแผ่เมตตาจิตอยู่ ด้วยอำนาจแห่งเมตตาตามานบันดาลให้น้ำมันที่กำลัง ร้อนจัดนั้นได้ปราศจากความร้อน และไหลตกไปประหนึ่งน้ำตกจากใบบัว นางสิริมาเห็นเช่น นั้น จึงตกใจกลับได้สติสำนึกตัวว่าเป็นผู้มาอยู่เพียงชั่วคราว เป็นเพียงลูกจ้าง หญิงหรือสาวใช้ที่จ้างมาเฉพาะกิจ จึงกราบลงแทบเท้านางอุตตรา วิงวอนขอให้ยกโทษให้

แต่นางอุตตรากล่าวว่า “ฉันจะยกโทษให้ ก็ต่อเมื่อบิดาของฉันคือพระ บรมศาสดายกโทษให้เธอก่อนเท่านั้น” เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาพร้อมภิกษุสงฆ์ ประทับบนพุทธอาสน์เพื่อเสวยภัตตาหาร ณ ที่บ้านของนางอุตตราในเช้าวันนั้น

นางสิริมาได้กราบทูลกิริยาที่ตนกระทำต่อนางอุตตราให้ ทรงทราบโดยตลอดแล้ว กราบทูลขอให้ทรงยกโทษให้ เมื่อพระบรมศาสดาทรงยกโทษให้แล้วก็ เข้าไปหานางอุตตราให้ยกโทษให้อีกครั้งหนึ่ง

จากประโยคพุทธพจน์ และเหตุการณ์ที่ยกมาจึงเป็นเหตุการณ์ที่เนื่องด้วยความรุนแรงในครอบครัว โดยมีฐานของเพศ และพฤติกรรมทางเพศ ความหึงหวง และมุมนคติทางความคิดเกี่ยวกับท่าทีของครอบครัว การที่ฝ่ายหนึ่งยอม เช่น ยอมให้มีภรรยาน้อย หรือยอมให้มีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่ภรรยา เพื่อทดแทนความพึงใจ แต่อีกฝ่ายหนึ่งกลายเป็นการถูกทำให้ยอมรับ และเชื่อว่าทำได้ ยอมได้ ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งที่เคยเกิดขึ้นมาแต่ครั้งพุทธกาลที่ยกมาสะท้อนคิดอีกครั้งว่าเคยมีและเกิดขึ้นดังปรากฏ

5.นางมาคันทिया และสาวมาวดี หลงใจฉวางหญิง “โลก-โกรธ-อาฆาต-พยาบาท”จนตาย

เหตุการณ์ในอุเทนสูตร (ขุ.ธ.(ไทย)25/70/319) เป็นเหตุการณ์ตอนที่พระราชวังของพระเจ้าอุเทนถูกเผา พร้อมพุทธพจน์ในเหตุการณ์ที่ว่า “สัตว์โลกมีโมหะเป็นเครื่องผูกพัน ย่อมปรากฏเหมือนสมบุรณ์ด้วยเหตุ คนพาลมีอุปธิเป็นเครื่องผูกพัน ถูกความมืดหุ้มท้อไว้ ย่อมปรากฏเหมือนยั้งยืนนิรันดร์ แต่ผู้เห็นอยู่ย่อมไม่มีกิเลสเครื่องกังวล” (ขุ.ธ.(ไทย)25/70/319) เป็นเหตุการณ์ตอนที่ “...พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ โขลิตาราม กรุงโกสัมพี ขณะที่พระเจ้าอุเทนเสด็จประพาสอุทยานพระราชวังถูกไฟไหม้ หญิง 500 คน มีพระนางสาวมาวดีเป็นหัวหน้า ต่างเสียชีวิตทั้งหมด..” บุคคลในเรื่องคือพระเจ้าอุเทน พระนางสาวมาวดี ผู้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าอุเทน และนางมาคันทिया เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในมิติของครอบครัว นางมาคันทिया ผูกใจโกรธพระพุทธเจ้า เมื่อมาเป็นมเหสี ลำดับที่ 3 ของพระเจ้าอุเทนแล้ว เห็นนางสาวมาวดี ที่ศรัทธาในพระพุทธเจ้า จิตที่ผูกโกรธต่อพระพุทธเจ้า ก็เลยโกรธต่อมาถึงบุคคลที่ศรัทธาด้วย เมื่อมาแต่งงานมีสามีร่วมกับนางสาวมาวดี จึงใช้เล่ห์ และมายาแห่งหญิง

(1) ใส่ความว่าสาวมาวดี นอกใจไปหาพระพุทธเจ้า ทำอาหารแกงอ่อมไก่อ่างดี ปราณีตเลิศรสไปถวายพระพุทธเจ้า สามียังไม่เคยทำให้กิน หรือผัวยังไม่ทำให้กิน จนกระทั่งอีกฝ่ายแคลงใจ แม้จะยังไม่ปักใจเชื่อ แต่ความริ้วฉานทางความรู้สึกเกิดขึ้นแล้วในใจ

เหตุการณ์ยังไม่ได้หยุดแค่นั้นยังคงดำเนินต่อไปอีก

(2) เมื่อนางมาคันทिया นำงูพิษใส่เข้าไปในพิณประจำพระองค์ของพระเจ้าอุเทนที่ทรงเล่นเป็นประจำ ในคราวที่ไปอยู่ในวังของพระนางมาคันทिया เมื่อสลับไปอยู่วังของนางสาวมาวดี งูนั้นจึงถูกแอบปล่อยออกมาจากพิณประหนึ่งทำที่ลวงว่านางสาวมาวดีทำ ทั้งมีการใส่ความว่ามีเป้าหมายลอบสังหารพระเจ้าอุเทน จึงนำไปสู่การใช้ความรุนแรงหมายชีวิตต่อพระนางสาวมาวดี พระเจ้าอุเทนเชื่อจึงใช้ธนูยิงหมายสังหารด้วยความโกรธ แต่ในคัมภีร์ให้ข้อมูลต่อไปว่า ด้วยความจริงที่นางสาวมาวดียึดถือ ว่าไม่ได้มีเจตนาและไม่ได้กระทำการที่เข้าใจผิดจริง ด้วยสัจจะว่าไม่ได้คิดเป็นอื่น ไม่ได้นอกใจธนูดอกนั้นไม่สามารถทำร้ายพระนางได้ จนกระทั่งพระเจ้าอุเทนต้องก้มกราบขอขมาต่อพระนางสาวมาวดี เมื่อรู้และเข้าใจตามความเป็นจริง

เมื่อสถานการณ์ที่สร้างไม่สำเร็จสถานการณ์รุนแรงหนักขึ้นไปอีก

(3) วันหนึ่ง พระเจ้าอุเทนเสด็จประพาสอุทยาน พระนางมาคันทिया สั่งคนรับให้ เอาผ้าชุบน้ำมันแล้วนำไปพันที่เสาทุกต้น ในปราสาทของพระนางสาวมาวดี พุดเกลี้ยกล่อมให้ โดยใช้ “โองการ” ของพระเจ้าอุเทน พระนางสาวมาวดีและบริวารเชื่อและปฏิบัติตาม จึงเข้าไปรวมอยู่ในห้องเดียวกันแล้วจึงลั่นกลอนข้างนอกแล้วจุดไฟเผาพร้อมทั้ง ปราสาท ผลคือนางสาวมาวดีพร้อม ข้าทาสบริวาร จำนวน 500 คน เสียชีวิตไปพร้อมกัน

ฟังดูอาจจบเมื่อคู่ขัดแย้งตาย แต่อีกนัยหนึ่งความรุนแรงก็ยังดำเนินต่อไป

(4) เมื่อพระเจ้าอุเทนทรงรู้เสียใจต่อความตายของสาวมาวดีและบริวาร 500 คน แต่ก็มีข้อมูลและเชื่อว่าเป็นฝีมือของมาคันทिया แต่จะคาดคั้นคงไม่ยอมรับแน่ จึงออกอุบายตรัสกับเสนาอำมาตย์ว่า :-

“ท่านทั้งหลาย เมื่อก่อนนี้เราจะลูกจะนั่งจะไปในที่ใด ๆ ก็หวาดระแวงสงสัยกลัวภัยอยู่ รอบข้าง ด้วยพระนางสาวมาวดีคิดประทุษร้ายต่อเราเป็นนิตย บัดนี้พระนางตายแล้ว เรา รู้สึกสบาย ใจไม่ต้องหวาดระแวงอีกแล้ว และการกระทำอันนี้ก็คงเป็นการกระทำของคนที่รัก และห่วงใยใน ตัวเรา ประราธนาดีต่อเราอย่างแน่นอน”

พระนางมาคันทिया ประทับอยู่ในที่นั้นด้วย เมื่อได้ยินพระดำรัสนั้นแล้ว และประเมินว่าเป็นความดี ความชอบและความขำใจจึงกราบทูลว่า:-

“ข้าแต่สมมติเทพ ใครอื่นจะกล้ากระทำ การงานนี้หม่อมฉันได้สั่งให้อาของหม่อมฉัน ลงมือกระทำ เพคะ”

พระราชาราชจิ้งจอกว่า

“ขึ้นชื่อว่าบุคคลผู้มีความรักในเรา เสมอกับเจ้านี้ไม่มีอีกแล้ว เราจะ ให้พรแก่เธอ ขอให้เธอจงเรียกญาติของเธอมารับพรจากเราเถิด”

เหตุการณ์เนื่องต่อญาติผู้ร่วมกระทำ การ และบุคคลที่เกี่ยวข้องถูกปล่อยข่าวไปว่าเป็นความดีความชอบ พระเจ้าอุเทนทำที เป็นมอบรางวัลความดีความชอบแก่ญาติๆ ที่มาถึงก่อน ใครถึงก่อนได้ก่อน ข่าวแพร่สะพัดไป ญาติห่าง ๆ ญาติสายไกล หรือไม่เป็นญาติก็ติดสนบนขอเป็นญาติเมื่อทราบข่าวว่าได้รางวัลจากพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อมากันหมดแล้ว จากนั้นเจ้าอุเทนสั่งให้จับหมู่ญาติทั้งหมด ขุดหลุมฝังครึ่งตัว ใช้ฟางข้าวคลุมปิดข้างบน จุดไฟเผาทั้งเป็นแล้ว ใช้ไถเหล็กไถซ้ำฝังกลบไปอีกครึ่งหนึ่ง ส่วนพระนางมาคันทิยา พระองค์รับสั่งให้จองจำ จากนั้นเดือนเนื้อเป็นขึ้น ๆ แล้วนำไปทอดในน้ำมันเดือดแล้วนำมาให้พระนางกิน จนมาคันทิยาทนความเจ็บปวดไม่ได้สิ้นชีวิตไป

ทั้งหมดที่ยกมามีคดีตรงที่ว่าคดีชายเป็นใหญ่ทำให้การกระทำแบบชายมีภรรยาเป็นเรื่องถูกต้อง ? เป็นเหตุการณ์ค่านิยมที่เกิดขึ้นแต่ครั้งพุทธกาล ความอิจฉาริษยา จิตผูกโกรธ การแก่งแย่งการยอมรับ การอิจฉาริษยา ตามหิงหวง ตบตี ระหว่างหญิงชาย ผัว เมีย และเมียลำดับอื่น ๆ ดังปรากฏในราชสำนักของพระเจ้าอุเทน จึงการเกิดใช้ความรุนแรงในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และการแก่งแย่งกันในแบบครอบครัว ผัว เมียน้อย หรือพฤติกรรมทางเพศ หรือการตีสีใส่ไข่ต่อพฤติกรรมความเชื่อทางเพศทำให้อีกฝ่ายเชื่อว่าเป็นพฤติกรรมและการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสม การใช้ความรุนแรงจึงเป็นเหตุนำไปสู่ผลอื่น ๆ ซึ่งภาษาศาสนาหมายถึงความประมาท ดังที่พุทธพจน์ตรัสเนื่องด้วยเหตุการณ์ในเรื่องของสามาวดีวัตถุ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระนางสามาวดี ที่ว่า “...ความไม่ประมาท เป็นทางแห่งอมตะ ความประมาท เป็นทางแห่งความตาย คนผู้ไม่ประมาทชื่อว่าย่อมไม่ตาย คนผู้ประมาทจึงเหมือนคนตายแล้ว...” (ขุ.ธ. (ไทย) 25/21/31-สามาวดีวัตถุ) เหตุการณ์เหล่านี้ศึกษาได้จาก พระมหาเชาวฤทธิ์ นรินโท (ทรัพย์สวัสดิ์) (2560) **การศึกษากระบวนการเจริญเมตตาของพระนางสามาวดี** หรือในงานของ พระครูพิพิธปริยัติกิจ (2555) **“พฤติกรรมความโกรธของนางมาคันทิยา : ศึกษาวิเคราะห์ตามแนวจิตวิทยา”** หรือในงานวนิดา ฉายาสุตบุตร (2550) **การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของพระนางสามาวดีที่ปรากฏในคัมภีร์** เป็นต้น

ในเหตุการณ์นี้สะท้อนความรุนแรงจากคตินิยมในเรื่องชายมีสามีมาก หญิง สตรีมีเหตุผลในเรื่องของอารมณ์ การต้องการการยอมรับ หรือการต้องการเป็นใหญ่ หรือเชื่อว่า ทั้งหมดเป็นมายาจิตที่ถูกฉาบทาด้วยความเชื่อต่อความเป็นใหญ่ในตำแหน่งนั้น ๆ บทสรุปจึงเหลือไว้เป็นเพียงความทรงจำ ตามข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์อันเป็นอุทาหรณ์ของสถาบันครอบครัว ดังกรณีประวัติศาสตร์กล่าวถึงบุรพกษัตริย์ ขุนนาง ที่ล่มสลายในประวัติศาสตร์รัสเซีย พม่า ลาว เวียดนาม ด้วยหมกมุ่นไม่ยอมออกกว่าราชการหมกมุ่นอยู่กับอิสตรี มีความขัดแย้งในครอบครัวกลายเป็นเหตุของความล่มสลายภายใน เสียชีวิต เสียชาติ สิ้นแผ่นดินไปได้ ซึ่งศึกษาเพิ่มเติมต่อเหตุการณ์เทียบเคียงได้เช่น กรณีของลาวในหนังสือเรื่อง A History of Laos. (Martin Stuart Fox,1997) รัสเซียในงานเรื่อง The Murder of the Romanovs (Andrew Cook,2017) พม่าในเรื่อง “Thibaw’s Queen” (Harold Fielding-Hall,1899) ที่ถูกแปลเป็นภาษาไทยในชื่อ “ราชินีศุภยาถิต จากนางกษัตริย์สู่สามัญชน” (2550) โดยสำนักพิมพ์มติชน หรือเหตุการณ์บางประการตอนเสียกรุงศรีอยุธยากับความเนื่องต่อกับพฤติกรรมของระบบครอบครัว ดังปรากฏในงานศึกษาของ สุเนตร ชุตินธรานนท์ (2541) **สงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 (พ.ศ.2310) : ศึกษาจากพงศาวดารพม่า ฉบับ**

ราชวงศ์คองบอง หรือกรณีเวียดนาม The Last Emperors of Vietnam: From Tu Duc to Bao Dai (Oscar Chapuis, 2000) เป็นต้น ทั้งหมดที่ยกมา เป็นภาพสะท้อนความเป็นเพศ ผัว เมีย และส่งผลเป็นความ ผักไผ่ จนกระทั่งกลายเป็นผลเสียต่อการบริหารกิจการบ้านเมือง และกลายเป็นความเสียหายกระทบต่อสังคม ในภาพกว้างด้วย ยกมาเป็นกรณีศึกษาเทียบเคียงเพื่อประโยชน์ตามบทศึกษานี้เพียงเท่านั้น

ภาพที่ 5 ภาพข่าวสะท้อนความรุนแรงในครอบครัว “ผัว-เมีย/ชาย-หญิง” ยังปรากฏทางหน้าสื่ออย่างต่อเนื่อง นับแต่อดีตต่อเนื่องกระทั่งปัจจุบัน (ภาพออนไลน์)

6.แนวทางแก้ไขและยุติความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นคล้ายเป็นเรื่องปกติในครอบครัว ประหนึ่งยาสามัญที่มีติดบ้านแต่ อาจไม่ต้องใช้ หรือใช้ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยต้องหาวิธีการควบคุม ป้องกัน แก้ไข ไม่ให้ความรุนแรงแผ่ ขยาย จนขยายเป็นวงกว้างที่กระทบต่อจิตใจ ชีวิต ทรัพย์สิน วิธีการลดความรุนแรงในครอบครัว มีหลาย แนวทางหรือหลายวิธี ซึ่งไม่ได้แปลว่าเป็นวิธีการใดดีที่สุด เหมาะสมที่สุดแต่เนื่องด้วยสถานการณ์ หรือความ เหมาะสมแต่ละสถานการณ์นั้น ๆ

จากข้อมูลของ สุเทพีศรี พึ่งโคกสูง ผู้อำนวยการมูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม แนะนำ 3 ข้อ ปฏิบัติ คือ สมาชิกในครอบครัวต้องฝึกเคารพศักดิ์ศรีของแต่ละคน, สมาชิกในครอบครัวต้องทำตัวเป็นเสมือน หุ้นส่วน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็น, หากมีปัญหาเกิดขึ้นควรหันหน้าคุยกัน โดยไม่ ปลดปล่อยให้ปัญหานั้นสะสมเป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอจากท่านเดียวกันนี้ว่า ความรุนแรงใน ครอบครัวยังไม่ได้เกิดขึ้นจาก “การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลานาน แต่มันเกิดจากการไม่ให้เกียรติ” นอกจากนี้ยังมีวิจัยจำนวนมาก อาทิ “ความรุนแรงในครอบครัว: การวิเคราะห์สาเหตุและการป้องกันปัญหา ในสังคมไทย” (ธีรภูมิ นิลเพชร, 2018) ที่เสนอผลการศึกษาว่า

“...ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมไทยมาช้านาน ผล ของความรุนแรงในครอบครัวก่อให้เกิดความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมานทั้งทาง ร่างกายและจิตใจแก่ผู้ถูกรบกวนความรุนแรง ทั้งนี้ การอธิบายการก่อรูปของ พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว อธิบายได้โดยแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลายทั้ง แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและจิตวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการ เรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีวิวัฒนาการของวัฒนธรรมของความรุนแรง ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิง สัญลักษณ์ของครอบครัว ทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว ทฤษฎีครอบครัวสตรีนิยม และทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร แนวคิดทฤษฎีเหล่านี้ใช้อธิบายสาเหตุของความรุนแรง ในครอบครัวทั้งในระดับบุคคล ที่มองว่าความรุนแรงในครอบครัวเกิดจากการที่

บุคคลใช้สัญชาตญาณแห่งความก้าวร้าวรุนแรงโดยไม่สามารถใช้เหตุผล และมีโนธรรมควบคุมได้ รวมไปถึงการเลียนแบบพฤติกรรมรุนแรงในระดับครอบครัว อธิบายสาเหตุของความรุนแรงว่าเกิดจากการสืบทอดพฤติกรรมและวัฒนธรรมความรุนแรงจากพ่อแม่ ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่จัดจางลง การกดขี่สตรีจากความเชื่อที่ว่าชายเป็นใหญ่ และการจัดสรรทรัพยากรในเชิงการสร้างอำนาจในครอบครัว ในระดับของชุมชน อธิบายสาเหตุของความรุนแรงว่าเกิดจากสภาพชุมชน และวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งนอกเหนือจากนี้ ยังมีสาเหตุความรุนแรงในสังคมระดับมหภาคที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวยังคงอยู่ต่อไป จากการอธิบายสาเหตุของความรุนแรงในครอบครัวผ่านมุมมองแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ได้ให้ข้อเสนอการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของสังคมไทย โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่

- 1) การป้องกันความรุนแรงในระดับบุคคล เน้นการปลูกฝังการใช้เหตุผล และการส่งเสริมจริยธรรม และการเลือกเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสม
- 2) การป้องกันความรุนแรงในระดับครอบครัว เน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว รวมไปถึงการส่งเสริมให้เกิดการส่งผ่านความเชื่อและค่านิยมที่ดีงามและถูกต้องจากรุ่นสู่รุ่น
- 3) การป้องกันความรุนแรงในระดับชุมชน ที่เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมไปถึงการจัดสภาพชุมชนให้เอื้อต่อการป้องกันปัญหา และ
- 4) การป้องกันความรุนแรงในระดับชาติ ที่เน้นการบูรณาการการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งแนวทางทั้งหมดนี้คาดหวังให้เกิดความมั่นคงของสถาบันครอบครัวของสังคมไทยอย่างยั่งยืนตลอดไป...

หรือข้อมูลของมูลนิธิ ที่เสนอแนวคิดในเรื่องการยุติความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในสังคมไทยที่ว่า

"...สังคมจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ว่า เรื่องครอบครัวเป็นเรื่องของสังคมหรือสาธารณชน เมื่อพบเห็นเหตุการณ์ให้ช่วยเหลือทั้งการแจ้งปัญหาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจหน้าที่ หรือการเข้าไปช่วยเหลือด้วยตนเอง เป็นต้น รวมถึงการรณรงค์สร้างวัฒนธรรมให้เคารพเนื้อตัวร่างกายผู้อื่นซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก...."

งานของพัชรินทร์ นินทจันทร์ และคณะ (2554) ในงานวิจัยเรื่อง "การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อป้องกันความรุนแรงในครอบครัว" ที่สะท้อนผลการศึกษาและเสนอแนวทางการยุติความรุนแรงเป็นขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ

- "...1) การประเมินชุมชนและสร้างความตระหนัก 2) การสร้างเครือข่าย 3) การปฏิบัติการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว และ 4) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปฏิบัติการต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนมีความตระหนักเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวมากขึ้น มีความร่วมมือร่วมใจกันในการป้องกันการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในชุมชนของตนเอง มีการเฝ้าระวังการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวโดยเครือข่ายอย่างไม่เป็นทางการในชุมชน เครือข่ายสามารถปฏิบัติงานในชุมชนและ

ประสานงานกับทีมสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงใน ครอบครัว เกิดขึ้นน้อยลง ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการป้องกัน ความรุนแรงในครอบครัวโดยควรมีการพิจารณาบริบทของแต่ละชุมชนเพื่อให้การนำไปใช้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...”

หรือในงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยกระบวนการการมีส่วนร่วม (ยงยุทธ แสนประสิทธิ์ และคณะ,2554) ให้ข้อมูลผลการศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาความรุนแรง ในครอบครัวไว้ว่า

“...ความรุนแรงในครอบครัวทางวาจามากที่สุด รองลงมาคือทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางเพศ ตามลำดับ โดยจำนวนครอบครัวที่มีสภาพเสี่ยงต่อการเกิดปัญหามีมากที่สุด และพบว่าชุมชนย่อยที่มีพื้นที่จำกัด แออัด และมีสภาพทางเศรษฐกิจไม่ดี จะมีปัญหาในทุก รูปแบบ โดยสาเหตุมาจากสภาพภายในตัวบุคคลและสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม... การพัฒนารูปแบบการป้องกันปัญหา ดำเนินการใน 2 วงรอบ ในวงรอบแรกได้พัฒนาผู้นำ ชุมชนและครอบครัวแกนนำ การสังเกตและสะท้อนผล พบว่า ผู้นำชุมชนมีความรู้ เข้าใจ และมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหา และครอบครัวแกนนำมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางบวก สำหรับในวงรอบที่ 2 ได้พัฒนาครอบครัวเสี่ยงและรุนแรงในชุมชน การสังเกต และสะท้อนผลพบว่า คนในชุมชนรับรู้และตื่นตัวในปัญหา และครอบครัวเสี่ยงบางส่วน เข้าใจปัญหาและมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางป้องกันปัญหา และ 3) ผลการ พัฒนารูปแบบการป้องกันปัญหา เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้นำชุมชน ครอบครัว แกนนำ ครอบครัวเสี่ยง และประชาชนในชุมชนบางส่วน และได้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการป้องกันปัญหา และรูปแบบการใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาเพื่อป้องกันปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว...”

รวมไปถึงในงานเรื่อง “การบริหารจัดการเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์” (สุกิจ อยู่ในธรรม, ประณต นันทียกุล,2559) ที่ได้ ทำการศึกษาและเสนอผลและวิธีการในการยุติความรุนแรงในครอบครัวไว้ว่า “...ควรมีการทำงานร่วมกัน ระหว่างรัฐ เอกชน ประชาชน ในการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันและประสานงานการให้บริการเพื่อคุ้มครอง ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวแบบครบวงจร...”

ทั้งในงานของอาภรณ์ เสียงแหลม พชรินทร์ นินทจันทร์ นพวรรณ เปียชื่อ (2000) เรื่อง “การ สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดปัญหาความรุนแรง ในครอบครัวต่อสตรีในสังคมไทย” ที่ให้ผลการศึกษาไว้ว่า

“...ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรีใน สังคมไทย ได้เป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ความรุนแรง พฤติกรรม การใช้เครื่องตีแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด การเล่นเกมพนัน ฐานะทางเศรษฐกิจ บุคลิกภาพ ความเครียด การเจ็บป่วยทางกาย/ จิต อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา 2) ระดับครอบครัว ได้แก่ รายได้ครอบครัว การสื่อสาร ระหว่างภรรยา กับสามี สัมพันธภาพระหว่างภรรยา กับสามี การอบรมเลี้ยงดู ประเภท ครอบครัว ระยะเวลาสมรส สถานภาพสมรส และจำนวนบุตร และ 3) ระดับชุมชนและสังคม ได้แก่ การยอมรับความรุนแรงของคู่สมรส การยอมรับความรุนแรงจากเพื่อนสนิท/ เพื่อน บ้าน การรับรู้บทบาทหญิงชาย การสนับสนุนทางสังคม และการมีส่วนร่วมทางสังคม องค์

ความรู้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการเฝ้าระวัง คัดกรอง ค้นหา และวางแผนให้การดูแลสตรีที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในสังคมไทย ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในงานวิจัยของ วสมน ทิพนีย์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัว ตามแนวพุทธธรรม Solution of Family Violence According to Buddhist Doctrine ที่สะท้อนผล การศึกษาและเสนอแนวทางตามหลักการทางศาสนาในการแก้ปัญหาในครอบครัวไว้ว่า

ปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวเกิดจากสาเหตุแบ่งเป็น 3 ระดับ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ระดับบุคคลมี 1 สาเหตุ ได้แก่ (1) เกิดจากนิสัยส่วนตัวที่ชอบก้าวร้าว รุนแรง 2) ระดับ ครอบครัวมี 3 สาเหตุ ได้แก่ (2) เกิดจากการไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว (3) เกิดจาก ขาดการวางแผนครอบครัวที่ดี (4) เกิดจากช่องว่างระหว่างวัยของคนในครอบครัวที่มีผลจาก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในสังคม และ ระดับสังคม มี 2 สาเหตุ ได้แก่ (5) เกิดจาก ขาดการวางแผนการเงินที่ดี และ (6) เกิดจากทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อที่ผิด หลักพุทธ ธรรมที่สามารถนำมาแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัว แบ่งได้ 3 หมวด คือ 1) หมวด การวางแผนสร้างชีวิตครอบครัว ได้แก่ หลักสมชีวิตธรรม 4 คือ มีความเชื่ออย่างเดียวกัน ไม่ ล่วงละเมิดสิทธิต่อกันและกัน รู้จักเสียสละให้กัน และมีการตัดสินใจร่วมกัน 2) หมวดการ ปฏิบัติหน้าที่ต่อกันและกันด้วยดี เรียกว่า หลักหน้าที่ตามทศ 6 ในส่วน 1) ทศเบื้องหน้า (ปุ รัตถิมทศ) ได้แก่ หน้าที่บิดามารดาพึงปฏิบัติต่อบุตรธิดาและหน้าที่บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อบิดา มารดา 2) ทศเบื้องหลัง ได้แก่ หน้าที่ของสามีที่พึงทำต่อภรรยา และหน้าที่ของภรรยาที่พึง ปฏิบัติต่อสามี 3) หมวดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน เรียกว่า หลักความสามัคคีใน ครอบครัว (สาราณียธรรม 6) ได้แก่ 1-3) การแสดงออกด้วยเมตตา 3 ทาง 4) การเกื้อกูล แบ่งปันกันและกัน 5) การไม่ล่วงละเมิดกันและกัน และ 6) การใช้เหตุผลในการตัดสินใจร่วมกัน 4) หมวดการบริหารทรัพย์สิน เรียกว่า โภควิภาค 4 การบูรณาการแก้ไขปัญหาคความ รุนแรงในครอบครัวสามารถทำได้โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย การใช้หลักธรรมแก้เหตุ แห้งความรุนแรงทั้ง 6 ประการ ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาคอันเกิดจากทัศนคติค่านิยมและความเชื่อที่ผิดๆต้องปรับวิธีคิดให้ ถูกต้องโดยตระหนักถึงความรุนแรง การล่วงละเมิดกันและกันเป็นสิ่งไม่ถูกต้องไม่ว่ากรณี ใดๆ ทั้งสิ้นมีการอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในสังคมจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการไม่ใช้ความ รุนแรง

2. การแก้ไขนิสัยส่วนตัวที่ชอบก้าวร้าว รุนแรง ต้องฝึกให้มีสำนึกที่จะไม่แสดงกิริยา รุนแรงและก้าวร้าวทั้งทางกายและทางวาจาปรับเปลี่ยนนิสัยที่ไม่ดีของตนแต่สร้างความเป็ นผู้ รักและสงสารผู้อื่นขึ้นในใจ

3. การแก้ไขความไม่มีมนุษยสัมพันธ์ในครอบครัวด้วยการฝึกทำหน้าที่ของสามี ภรรยาและลูกอย่างจริงจัง กระทำด้วยความรักและเมตตาทางกายและวาจาอย่างเป็ นรูป ธรรม

4. การแก้ไขปัญหาคการวางแผนครอบครัวด้วยการอบรมเรียนรู้เรื่องครอบครัวทั้งใน ด้านภาระ หน้าที่ ความคิด การตัดสินใจและการใช้เหตุผลในการอยู่ร่วมกันและแก้ปัญหา ร่วมกัน

5. การแก้ไขปัญหาการวางแผนการเงินด้วยการรู้จักบริหารจัดการทรัพย์สินสมบัติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ทุกด้านทำงานที่สุจริตไม่เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายกำหนดรายรับรายจ่ายไว้อย่างเหมาะสมและหลีกเลี่ยงอบายมุขสาเหตุอันจะทำให้เสียทรัพย์

6. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวอันเกิดจากช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัวที่มีผลจาก ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในสังคมด้วยการทำหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อลูกด้วยการพูดจาและแสดงออกด้วยความรักและเมตตา พ่อแม่ต้องมีเวลาให้ครอบครัว มีการเรียนรู้สังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างเข้าใจโดยเฉพาะเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยคือการรักษาศีลการปลูกฝังความรู้สึกรักใคร่ที่ดีและการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในครอบครัว ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ถูกต้อง จึงแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้ทั้งในระดับส่วนตัว ครอบครัวและสังคม ที่เรียกว่า FPCW โมเดล

จากภาพรวมในงานวิจัยที่ปรากฏความรุนแรงรวมทั้งผลการศึกษาและสะท้อนแนวคิดไว้ใกล้เคียงกันว่า ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แนวทางและวิธีการแก้ไขอาจมีได้หลายวิธี และในจำนวนหลายวิธี ยังไม่ได้เป็นข้อสรุปว่าแก้ปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จ แต่จะเป็นมาตรการหนึ่งในการช่วยลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นให้เบาลง หรือน้อยลง หรือเกิดน้อยที่สุด โดยฐานคิดของการแก้ปัญหา ต้องมีความเชื่อว่าความไม่รุนแรงจะเป็นปัจจัยทำให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็ง เป็นฐานในการพัฒนาและส่งเสริมจนเป็นความไม่รุนแรงและเป็นคุณภาพของสังคม สิ่งที่สำคัญที่สุดคือทัศนคติ และความเชื่อ

นอกจากนี้ยังมีมาตรการหรือแนวทางอีกจำนวนมากที่ได้เสนอแนวทางผ่านวิธีการ และมาตรการต่าง ๆ อาทิ ทางกฎหมาย ศาสนา หรือหลักสังคมสงเคราะห์ อาทิในงาน “**มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว:ศึกษารณมีการจดทะเบียนสมรส**” (สุกิจ อยู่ในธรรม,2018) หรือในงานวิจัยเรื่อง “**ปัญหาผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550: ศึกษารณมีการรับโทษตามกฎหมายอื่น**” (วุฒิชัย ทองเสถียร,2560)

โดยงานทั้งหมดที่มีผู้ศึกษาสะท้อนคิดภายใต้กรอบคิด “**ความรุนแรงในครอบครัว**” เป็นปัญหาสังคมส่วนสาเหตุ วิธีการ และรายละเอียดเป็นลักษณะร่วมในความรุนแรงนั้น ๆ โดยทุกมิติมีข้อคิดเสนอเป็นทางออกจากสภาพปัญหานี้ ไม่ได้หมายถึงว่าวิธีการใดวิธีการหนึ่งถูกต้อง เหมาะสม แต่ทั้งหมดที่ยกมาอาจเป็นเครื่องมือหรือกลไกร่วม ลักษณะร่วมที่ใช้เป็นแนวทางวิธีการในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อไปสู่ความไม่รุนแรงในครอบครัวตามกรอบประเด็นของการเขียนบทความนี้

7.บทสรุป

ประเด็นที่ยกมาสะท้อนคิดภายใต้เหตุการณ์ในครั้งพุทธกาล ร่วมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ถึงพฤติกรรมของมนุษย์ ที่เนื่องด้วยเพศ ความเป็นผัว เป็นเมีย ที่ต่างฝ่ายต้องมีหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ของคำว่าผัวเมียซึ่งกันและกันได้ แต่ในความเป็นจริงในความเป็นผัวเมีย อาจมีเงื่อนไข บทบาท หน้าที่ อารมณ์ ความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์ และความรู้สึกของการเป็น ทั้งเป็นพ่อ แม่ ลูก หน้าที่การงาน ความรับผิดชอบหน้าที่สังคม และส่วนรวม หรือการทำหน้าที่ในเชิงสังคมผสมผสานกันไปอีกหลายชั้น ปัญหาสังคมเกิดขึ้นจากครอบครัว ความเป็นเพศ หรือเรื่องผัวเมีย แย่งกัน เป็นเรื่องปกติ ไม่ได้แปลกอะไร แต่ปัญหาคือเกิดขึ้นในยุคสมัยที่เปลี่ยนผ่านจากรุ่นสู่รุ่น จากคนสู่คน จากเรื่องสู่เรื่อง ยังคงเป็นเสน่ห์ของเรื่องผัว ๆ เมีย แต่ทั้งหมดที่ยกมาสะท้อนคิดภายใต้กรอบคิดว่า ความรุนแรงในครอบครัวเป็นสิ่งที่ไม่พึงเกิดขึ้น หรือถ้าจะต้องเกิดขึ้น ควร

เกิดขึ้นภายใต้การแสดงออก หรือท่าทีที่เหมาะสม ไม่รุนแรงโดยประการทั้งปวงทั้งร่างกาย ความรู้สึก สิทธิ เสรีภาพและทรัพย์สิน

การสะท้อนคิดเป็นการให้ข้อมูลในเชิงหลักการ ข้อเท็จจริง และกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้น ผ่านการศึกษา และให้ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นอนุสติว่า เรื่องเหล่านี้อาจเป็นมดที่ค้ำค้ำทางสังคมนั้น แต่เมื่อถึงที่สุดมนุษย์ ย่อมมีสิทธิในร่างกาย สถานภาพของครอบครัว (ตามหลักกามาเมสุมิจฉาจารย์) มีสิทธิทางสติปัญญาในการรับ ข้อมูลและคิดตัดสินใจอย่างชาญฉลาด (ตามหลักของสุราเมระยะมัจฉะ) และมีสิทธิในการได้รับการปกป้องที่จะ ไม่ใช้ความรุนแรงในทุกกรณี (ปาณาติบาต) และการไม่ละเมิดสิทธิที่มีค่าทางความรู้สึกและจิตใจ (อทินนาทาน) ของกันและกัน ในบทบาทของความเป็นผู้ เป็นเมีย ความเป็นสามีภรรยา ไม่ควรถูกละเมิดโดย ประการทั้งปวง และในชีวิตคู่ คนเป็นคู่ย่อมได้รับการปกป้องในเรื่องข้อเท็จจริงของความเป็นชีวิตคู่ นอกใจ นอกกาย มีคนอื่นอีก ไม่มี ต้องได้รับความจริงโดยไม่ปกปิด (มุสาวาท) หรือการปิดเร้นอำพรางอย่างใดอย่าง หนึ่ง ความจริงและไม่จริงย่อมต้องเป็นของคู่กัน จนนำไปสู่การหึงหวง ระแวง จนกลายเป็นการทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกาย การทะเลาะวิวาท ไปจนถึงการฆ่าแกงซึ่งกันและกัน ดังนั้นการให้เกียรติใน ความเป็นมนุษย์ เคารพซึ่งกันและกัน (คารวะตา) การทำหน้าที่ตามหลักทศ 6 (ภรรยาสามีพึงปฏิบัติต่อกัน พ่อ แม่ลูกพึงปฏิบัติต่อกัน) รวมไปถึงหลักของการสร้างความสัมพันธ์ในแบบเมตตา (พรหมวิหารธรรม) หรือหลัก ของการครองเรือน (สังคหวัตถุ-ฆราวาสธรรม) นัยหนึ่งเป็นหลักการ อีกนัยหนึ่งจะเป็นแนวปฏิบัติ ที่คาดว่าจะ ใช้เป็นเครื่องมือ หรือกลไกในการลดความรุนแรงที่แฝงเร้นในสถาบันครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนาได้ แต่ หลักการต้องนำไปสู่การปฏิบัติหรือตระหนักต่อการปฏิบัติจึงจะเป็นประโยชน์และเกิดผลได้อย่างแท้จริง ?

ภาพที่ 5 ภาพนี้ต้องการสื่อสารว่าใด ๆ ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องปกติ ไม่ได้ผิดแผกไปแต่อย่างใด พระพุทธศาสนามีคำอธิบายต่อความเปลี่ยนแปลง (อนิจจัง) ด้วยท่าทีและการตั้งรับ “ไม่ประมาท” และมีสติ รับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเข้าใจ ตถตา-เป็นเช่นนั้นเอง (ภาพออนไลน์/ผู้เขียน 11 ตุลาคม 2562)

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เขียนขึ้นจากประสบการณ์ตรง ประสบการณ์ชีวิตของเจ้าของชีวิต ทั้งในชีวิตคนรอบข้าง และในภาพข่าวทางสื่อสารสาธารณะ ที่ทำให้เห็นว่าหลักการทางพระพุทธศาสนาไม่เปลี่ยนแปลงนับแต่ครั้ง พุทธกาลที่ว่าด้วยเรื่องธรรมชาติ ที่มีอาจแปรเปลี่ยน อดีตเป็นเช่นไร ปัจจุบันก็ไม่แตกต่าง สามัญชน ผู้ปกครอง

ราชา ทุกชนชั้น “*ความเป็นมนุษย์-โกรธ-หึงหวง-ทะเลาะ-ความเป็นเจ้าของ-กฎธรรมชาติ-ธรรมดา*” ขอบคุณสำหรับข้อมูลชีวิต ของผู้ใช้ชีวิต และมอบให้ผู้เขียนด้วยชีวิต แม้อาจผิดถูก หรือไม่ผิดไม่ถูก แต่ทุกอย่าง เป็นไป ดำเนินไป ขับเคลื่อนไป บน “*คติ*” และ “*ค่านิยม*” แต่ทั้งหมดเป็นเพียงความเชื่อ ความคิด ความเห็น มุมหนึ่งของโลก “*เพศ*” อาจเป็นเรื่องเฉพาะ ผิดถูก ชั่วดี จนกลายเป็นความรุนแรง การใช้ความรุนแรงทาง พฤติกรรม และการกระทำ จนถึงชีวิต มุมหนึ่งอาจเป็น “*เสรี*” แข็งสังคม ที่เป็นความพึงใจและเกณฑ์ทางสังคม ร่วมกัน แต่วิถีแห่งธรรมชาติ เกิดขึ้น ถูกกำหนดให้เป็นไป นอกจากนี้ยังทำให้เห็นคติข้อเท็จจริงบางประการว่า ด้วยเหตุและผล ที่ไม่อาจแปรเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่นได้ “*รัก-โลก-โกรธ-หลง*” ด้วยรักและเคารพ “*ชีวิตจริง*” ของทุก ๆ ท่าน เพราะมันคือชีวิต “*จึงใช้ชีวิตในการเรียนรู้*” ไม่มีสูตรสำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแท้จริง “*ก้าวข้าม-ก้าวผ่าน-ไปต่อ-ชีวิตดำเนินต่อไป*” แต่มันคือความงามที่เรียกว่า “*ชีวิต*” ขอยกมาเป็น กิตติกรรมประกาศในบทความนี้ด้วย “*ความรัก*” และยกพุทธพจน์มาเป็นส่วนประกอบกิตติกรรมประกาศ เพื่อสะท้อนคิดต่อไปว่า “*เราไม่เห็นรูปอื่น เสียงอื่น กลิ่นอื่น รสอื่น การสัมผัสอื่น ที่ครอบงำจิต บุรุษได้ เท่ากับ รูป เสียง กลิ่น รส การสัมผัสของสตรี*” ใช้สตรีจะมีอิทธิพลด้านเดียวเสียเมื่อไหร่? “*เราไม่เห็นรูปอื่น เสียงอื่น กลิ่นอื่น รสอื่น การสัมผัสอื่น ที่ครอบงำจิต สตรีได้ เท่ากับ รูป เสียง กลิ่น รส การสัมผัสของ บุรุษ*” [อ.เอก. (ไทย) 20/1-10/1-2] และก็มีพุทธพจน์แก้ประโยคที่ยกมาที่ว่า “*ความโศกและภัย เกิดจาก ความรัก ผู้พ้นจากความรักได้เด็ดขาด ย่อมไม่มีความโศกและภัยจากที่ไหนเลย*” (ขุ.ธ. [ไทย] 25/213/98) (บันทึกไว้เมื่อ 7 ตุลาคม 2562)

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งกานต์ แก้วพั้น. (2550). ความรุนแรงในครอบครัว : กรณีศึกษาแรงงาน สตรีโรงงานในอำเภอสารภี เชียงใหม่ ต่อการใช้ความรุนแรงของคู่สมรส, สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรวิมล นิลเพ็ชร์. (2561). ความรุนแรงในครอบครัว: การวิเคราะห์สาเหตุและการป้องกันปัญหาในสังคมไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 24 (2) : กรกฎาคม 2561 : 1-20.
- ณรงค์กรรณ รอดทรัพย์. (2555). ปิตาธิปไตย : ภาพสะท้อนแห่งความไม่เสมอภาคระหว่างชายหญิงในสังคม เอเชีย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 4 (2) : ธันวาคม 2555 : 30-46.
- พระมหาชานนท์ ธมฺวโร (โพธิวรานนท์). (2557). วิเคราะห์เปรียบเทียบความขัดแย้งด้านชาติพันธุ์ระหว่าง ประเทศวันดาและพระเจ้าวิฑูทกะ. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสันติศึกษา)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเชาวฤทธิ์ นรินโท (ทรัพย์สวัสดิ์). (2560). การศึกษากระบวนการเจริญเมตตาของพระนางสาวมาวดี. *สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพิพิธปริยัติกิจ. (2555). พฤติกรรมความโกรธของนางมาคันทิยา : ศึกษาวิเคราะห์ตามแนวจิตวิทยา. *สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระระพิน พุทธิสารโร (ดวงลอย). (2554). ความรุนแรงครั้งพุทธกาล : กรณีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ศากยวงศ์. *สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณีราชวิทยาลัย

- พัชรินทร์ นินทจันทร์ และคณะ (2554). “การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อป้องกันความรุนแรงในครอบครัว”. *วารสารพยาบาลรามาริบัติ*. 17 (3) : กันยายน-ธันวาคม 2554 : 444-462.
- ฟิลดิง-ฮอลล์, แฮโรลด์. (2560). *ราชินีศุภยาลัต จากนางกษัตริย์สู่สามัญชน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ยงยุทธ แสนประสิทธิ์ และคณะ. (2554). รูปแบบการป้องกัน ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยกระบวนการการมีส่วนร่วม. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 17 (2) กรกฎาคม 2554 : 19-36.
- วสมน ทิพนีย์. (2558). การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวตามแนวพุทธธรรม. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*. 7 (1) (มกราคม-มิถุนายน 2558) : 51-60.
- วนิดา ฉายาสุตบุตร. (2550). การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของพระนางสามาวดีที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วุฒิชัย ทองเสถียร (2560) ปัญหาผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550: ศึกษากรณีการรับโทษตามกฎหมายอื่น. *วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น* 1 (29) กรกฎาคม – ธันวาคม 2560 : 95-118.
- สุกิจ อยู่ในธรรม,ประณต นันทียกุล. (2559). การบริหารจัดการเพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสต์มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 6 (3) กันยายน-ธันวาคม (2559) : 333-342.
- สุกิจ อยู่ในธรรม. (2018). มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันความรุนแรงในครอบครัว:ศึกษากรณีการจดทะเบียนสมรส. *วารสารวิชาการ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย* 8 (2) : พฤษภาคม-สิงหาคม 2018 : 45-51.
- สุนทร ชุตินธรานนท์. (2541). *สงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 (พ.ศ.2310) : ศึกษาจากพงศาวดารพม่า ฉบับราชวงศ์คองบอง*. กรุงเทพฯ : สยาม.
- อาภรณ์ เสียงแหลม พัทธจันทร์ นพวรรณ เปี้ยเชื้อ. (2000). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดปัญหาความรุนแรง ในครอบครัวต่อสตรีในสังคมไทย. *วารสารสมาคมจิตเวช* 31-55.
- Andrew Cook. (2017). *The Murder of the Romanovs Chalford*, United Kingdom : Amberley Publishing.
- Bruce McFarland Lockhart (1993). *The End of the Vietnamese Monarchy*. Lac Viet Series. 15. New Haven, CT: Yale Center for International and Area Studies.
- Harold Fielding-Hall. (1899). *Thibaw's Queen*. University of Toronto.
<https://archive.org/details/thibawsqueen00fieluoft/page/290>
- Martin Stuart Fox. (1997). *A History of Laos*. Cambridge University Press.
- Oscar Chapuis. (2000). *The Last Emperors of Vietnam: From Tu Duc to Bao Dai* (Contributions in Asian Studies). USA : Praeger.